

Notatka

ze spotkania dotyczącego problematyki środowiska naturalnego
w planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego (PZPWD)
24 listopada 2015 roku

Miejsce spotkania: Instytut Rozwoju Terytorialnego, Wrocław, ul. Świdnicka 12/16

Uczestnicy: wg załączonej listy obecności

Cele spotkania: dyskusja na temat nowego planu zagospodarowania przestrzennego województwa, wymiana poglądów, określenie ponadlokalnych problemów rozwoju przestrzennego, zaproponowanie działań służących ich rozwiązaniu, ocena możliwości współpracy, w tym wymiany i pozyskiwania danych przestrzennych będących w posiadaniu zaproszonych instytucji

Przebieg spotkania:

1. Przywitanie gości – M. Belof – Zastępca Dyrektora Instytutu Rozwoju Terytorialnego.
2. Wprowadzenie w tematykę, podstawy prawne oraz proponowany harmonogram prac nad nowym planem zagospodarowania przestrzennego – A. Wałęga – Generalny Projektant Planu.
3. Informacja o zawartości obowiązującego planu w zakresie ochrony oraz wykorzystania zasobów przyrodniczo – krajobrazowych oraz poprawy stanu środowiska (strona IRT: <http://irt.wroc.pl/strona-128-plan-zagospodarowania-przestrzennego.html>) oraz o posiadanych przez IRT danych przestrzennych – E. Markowicz – Judycka – Pracownia klimatu i środowiska IRT.
4. Informacja o zmianach, jakie wprowadziła tzw. „ustawa krajobrazowa”, w tym o nowych obowiązkach samorządu województwa – konieczności sporządzenia „audytu krajobrazowego województwa” oraz problemach z tym związanych – D. Zięba – Pracownia klimatu i środowiska IRT.
5. W trakcie dyskusji, która nastąpiła w dalszym ciągu spotkania poruszono następujące kwestie:
 - zwrócono uwagę na problem pogarszania się stanu jakości powietrza w naszym regionie, w szczególności w obszarach górskich i uzdrowiskowych; dla poprawy tego stanu istotne jest zachowanie korytarzy przewietrzających; pojawiło się pytanie czy w planie województwa można zawrzeć zapisy, które mogłyby służyć ochronie powietrza przed zanieczyszczeniami, np. wskazanie preferowanych systemów ogrzewania – S. Żyniewicz - WIOŚ Wrocław;
 - postulowano, aby w planie województwa zawrzeć zapisy dotyczące omijania kompleksów leśnych przy prowadzeniu inwestycji liniowych (np. linie wysokich napięć, gazociągi, nowe drogi) lub dużych inwestycji infrastrukturalnych (np. budowa lotniska, zbiornika wodnego); często sposób prowadzenia tego rodzaju inwestycji stwarza konieczność wyłączania gruntów leśnych z użytkowania albo utrudnia lub ogranicza możliwość prowadzenia gospodarki leśnej – H. Litwin - RDLP Wrocław;
 - stwierdzono, że modernizacja dróg polega m.in. na budowie obwodnic terenów zabudowanych, co służy poprawie klimatu akustycznego terenów zamieszkałych i czasem nie daje możliwości ominięcia terenów leśnych, gdyż priorytetem jest odsunięcie drogi od siedzib ludzkich – A. Antosz - WIOŚ Wrocław;
 - uznano, że działania kompensacyjne, w postaci nowych zalesień, byłyby łatwiejsze, gdyby w planach miejscowych gminy uwzględniały tereny pod zalesienia – B. Kowalczyk - BULiGL. Oddz. w Brzegu, M. Wesoły - Nadleśnictwo Syców;
 - stwierdzono konieczność aktualizacji granic obszarów chronionych, w tym np. Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórza Ostrzeszowskie i Kotlina Odolanowska, obszarów Natura 2000 oraz innych obiektów na terenach leśnych, takich jak np. Arboretum Leśne im. S. Białoboka w Stradomii Wierchniej na terenie Nadleśnictwa Syców – M. Wesoły - Nadleśnictwo Syców;

- zwrócono uwagę na potrzebę obejmowania przez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego większych obszarów oraz ich zapisów (funkcja podstawowa i uzupełniająca, zasady kształtowania zabudowy) powinny być spójne, co ułatwiłoby ich opiniowanie w kontekście zapobiegania rozpraszaniu zabudowy i ochrony krajobrazu - L. Mazur - DZPK, D. Świderska - RDOŚ Wrocław;
- stwierdzono, że Instytut Rozwoju Terytorialnego ma tylko pośredni wpływ na zapisy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego poprzez uzgadnianie studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin w kontekście ich zgodności z zapisami PZPWD dotyczącymi inwestycji celu publicznego - W. Warczewski - IRT;
- zauważono, że Dolnośląski Zarząd Parków Krajobrazowych ma narzędzie do ochrony walorów przyrodniczo – krajobrazowych, jakim są plany ochrony parków krajobrazowych, których ustalenia muszą być uwzględniane w planach zagospodarowania przestrzennego, jednak służą one tylko terenom objętym parkami krajobrazowymi - P. Krajewski - DZPK;
- wyjaśniono, że przebieg inwestycji liniowych, zapisanych w PZPWD, wynika z innych dokumentów i często jest tylko przybliżony, natomiast na etapie realizacji, każda inwestycja musi przejść procedurę oceny oddziaływania na środowisko; samorząd województwa posiada kompetencje w zakresie tworzenia nowych obszarów chronionych, takich jak parki krajobrazowe i obszary chronionego krajobrazu; nowe narzędzie będą stanowiły rekomendacje wynikające z audytu krajobrazowego; zanim weszły w życie nowe regulacje prawne, w IRT już rozpoczęto prace nad polityką krajobrazową dla województwa, a znacznie wcześniej powstało studium tzw. wiatrakowe, którego celem była ochrona przestrzeni województwa przed niekontrolowanym lokalizowaniem farm wiatrowych; samorząd województwa nie posiada jednak narzędzi prawnych dla ochrony terenów, które nie zostały objęte ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody; na podstawie programów ochrony powietrza, plan może wskazać obszary, wymagające działań naprawczych w dziedzinie ochrony powietrza – D. Zięba - IRT;
- postulowano, aby w miarę możliwości, zawrzeć w planie zapisy lub rekomendacje dotyczące ochrony przed zainwestowaniem, terenów rolniczych, o niższych klasach bonitacyjnych, pełniących równie ważne funkcje jak tereny o glebach w klasach I – III, ważne aby pojawiły się zasady lub kierunki, których należałoby przestrzegać przy wyłączaniu (często niczym nie uzasadnionym) gruntów z użytkowania rolniczego - K. Owsianik - Wydział Geodezji i Kartografii UMWD;
- wyrażono nadzieję, że dobrze sformułowane zasady zagospodarowania obszarów funkcjonalnych, w tym obszarów górskich, mogą stać się narzędziem ochrony zarówno krajobrazu, jak i terenów otwartych, w tym terenów rolnych, przed „rozlewaniem się zabudowy” - A. Wałęga – IRT;
- zauważono możliwość występowania problemów z ustaleniem granic obszarów chronionego krajobrazu, ponieważ brak ścisłych danych na temat opisu ich przebiegu w aktach powołujących – D. Świderska - RDOŚ Wrocław;
- zwrócono uwagę na sprawę zabezpieczenia terenów złóż kopalin, np. złóż węgla brunatnego, przed zainwestowaniem, ponieważ energetyka odnawialna nie będzie w stanie zabezpieczyć zapotrzebowania na energię; brak jest podstaw prawnych (brak wykazu kopalin strategicznych) dla faktycznej ochrony terenów złóż kopalin energetycznych przed zainwestowaniem; należy podkreślić fakt, że obszary zdegradowane poprzez eksploatację kopalin energetycznych, są następnie rekultywowane i często przywracane środowisku; podkreślono ogromną rolę edukacji ekologicznej – W. Kaźmierczak - Geolog Województwa, UMWD;
- podkreślono istotność pozyskania przez IRT danych cyfrowych dla wykorzystania w pracach nad planem województwa - J. Blachowski - IRT;
- zapytano o dostępność do baz danych obejmujących informacje nt. lokalizacji złóż wód geotermalnych oraz nieeksploatowanych złóż wód mineralnych, a także o wybór sposobu kształtowania obszarów chronionych i leśnych (ekologiczny lub turystyczny) w sytuacji rosnącej depopulacji sieci osadniczej w ich granicach. Przedstawiciele Dyrekcji Lasów Państwowych oraz Parków Krajobrazowych opowiedzieli się za rozwojem turystyki dostosowanej do odporności

środowiska przyrodniczego, w zgodzie z gospodarką leśną, na co wskazują m.in. plany urządzania lasów – M. Pasak - IRT), H. Litwin - RDLP Wrocław;

- stwierdzono, że projektowanie rozwoju infrastruktury turystycznej na obszarach parków krajobrazowych wymaga uzyskania zgody Dolnośląskiego Zarządu Parków Krajobrazowych – L. Mazur - DZPK;
 - wyrażono zainteresowanie sposobem, w jaki będzie przeprowadzany audyt krajobrazowy, gdyż Karkonoski Park Narodowy, łącznie ze stroną czeską Parku, będzie aplikować o środki na realizację projektu poświęconego zielonej infrastrukturze i krajobrazowi na obszarze Parku, a może nawet całej Kotliny Jeleniogórskiej i byłoby dobrze, aby efekty tych działań były spójne - Z. Jała - KPN;
 - poruszono problem inwestycji celu publicznego, które obowiązkowo muszą być uwzględniane w planie województwa, a w szczególności inwestycji realizowanych na podstawie tzw. „specustaw”; wyrażono sugestię, aby plan wskazywał przebieg lub lokalizacje takich inwestycji, tak aby jak najmniej „szkodziły” środowisku naturalnemu; poinformowano, że inwestycje, chociaż są wyłączone spod ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, muszą być poddane zawsze ocenie oddziaływania na środowisko; plan województwa również podlega strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko - H. Litwin - RDLP Wrocław, A. Wałęga - IRT, D. Zięba - IRT.
6. Na podstawie tematów poruszanych w trakcie dyskusji zostały sformułowane wnioski do prac nad planem:
- plan powinien zawierać informacje, jakie zasoby środowiska powinny być chronione i w jaki sposób możemy tę ochronę wdrożyć;
 - do czego plan może być przydatny, jak np. wspomóc opiniowanie wniosków o wyłączanie gruntów z użytkowania rolniczego lub ochronę lasów i gruntów leśnych;
 - jak kumulować inwestycje, aby były prowadzone w sposób oszczędny, pod względem terenów i zasobów;
 - jak sformułować zasady, aby zapewnić racjonalne użytkowanie przestrzeni województwa;
 - od tego, w jaki sposób sformułujemy zasady (mniej lub bardziej szczegółowo) zależeć będzie skala opracowania lub jego części.
7. Uczestnicy dyskusji zadeklarowali chęć współpracy przy pracach nad planem województwa oraz możliwość udostępnienia danych posiadanych przez reprezentowane instytucje:
- WIOŚ – raporty o stanie środowiska w województwie dolnośląskim, wyniki monitoringu środowiska, mapa monitoringu jakości powietrza, mapy rozmieszczenia zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej oraz o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
 - DZPK – plany ochrony dla parków krajobrazowych, zweryfikowane granice parków krajobrazowych;
 - RDOŚ – rejestr form ochrony przyrody, dane dostępne w Geoserwisie GDOŚ i Geoportalu RDOŚ Wrocław (nie zweryfikowane granice obszarów chronionego krajobrazu);
 - Lasy Państwowe – dane dostępne w Banku Danych o Lasach (<http://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/>), dane na stronach internetowych Nadleśnictw, w tym Plany urządzania lasu;
 - Geolog Województwa – rejestr koncesji na wydobywanie złóż;
 - Geodeta Województwa – baza danych o gruntach wyłączonych z użytkowania rolniczego, aglomeracje ściekowe, obwody łowieckie.
8. Podsumowanie i zakończenie spotkania – M. Belof – Zastępca Dyrektora IRT.

Załącznik do Notatki:
Lista obecności

Notatkę sporządzili:
Ewa Markowicz – Judyka
Ewelina Czuksanow